

Planlægning af industrianlæg til elproduktion ved Overgaard og Sødring. Høringsvar, fordebat fra den 11. august til 6. november 2025.

Det er uklart, hvilket konkret projekt igangværende fordebat reelt omhandler denne omgang. Nærværende høringsvar kunne derfor sagtens have været mere omfattende og dybdegående.

Processen

For næsten tre år siden indmeldte ansøgerne et projekt for området, hvorefter kommunens forvaltning igangsatte den tilhørende planproces, herunder fordebat og offentlig høring. I den forbindelse blev der afholdt borgermøder i lokale forsamlingshuse, og borgere udarbejdede høringssvar med henblik på at bidrage konstruktivt til processen. Set udefra har der siden været begrænset eller ingen synlig fremdrift, og den generelle opfattelse i lokalområdet har derfor været, at projektet var skrinlagt eller opgivet. Dette indtryk har været udbredt og har præget den lokale forventning om, at området ikke længere var under aktiv planlægning.

Dette indtryk ændrede sig imidlertid tidligere på året, da ansøgerne anmeldte et revideret projekt, som i både omfang og karakter adskiller sig markant fra det oprindelige. Det nye projekt omfattede etablering af et elektrolyseanlæg, batterianlæg, datacenter, væsentligt større vindmøller samt udskiftning af eksisterende og velfungerende vindmøller med mindst 13 års restlevetid.

Byrådet besluttede forud for sommerferien at igangsætte planprocessen for det reviderede projekt, herunder en fordebatperiode på otte uger. Den 11. august udsendte kommunens forvaltning et debathæfte, hvori alle borgere blev opfordret til at indsende høringssvar frem til den 6. oktober.

Borgermøde den 25. september i Estraden, Havndal – bemærkninger

Ved borgermødet torsdag den 25. september i Estraden, Havndal, var det bemærkelsesværdigt, at kun ganske få medlemmer af byrådet havde valgt at deltage. Dette kunne muligvis skyldes behovet for 'restitution' efter de netop afsluttede budgetforhandlinger, men fraværet bidrog til en oplevelse af begrænset politisk tilstedeværelse ved et møde af stor betydning for lokalområdet. Også ambitiøse bejlere til kommende byråd. Ikke en eneste fra Venstre. Ansøgere med store organisationer bag sig har løbende i forløbet haft direkte adgang til at 'klæde byrådet' på informationer for at fremme deres projekt. Borgere der skal give deres mening til kende, har ofte et fuldtidsarbejde og skal bruge fritid til at sætte sig ind i projektet, komme med svar og håbe at byrådet læser.

Under mødet fremlagde ansøgerne – **uden forudgående varsel – et væsentligt ændret projekt**, som afveg markant fra det materiale, der tidligere var forelagt byrådet og offentliggjort i det officielle debathæfte **udsendt den 11. august**. Deltagerne på mødet blev således stillet over for en række nye og ændrede elementer, som de ikke havde haft mulighed for at forberede sig på.

Blandt de væsentlige ændringer var:

- Fjernelse af planerne om Power-to-X og elektrolyseanlæg
- Pludselig konkrete informationer omkring datacenterets størrelse og effekt
- Ændringer i vindmøllernes størrelse
- Batterianlægget, som i debathæftet var beskrevet som nødvendigt for opstilling af solceller og vindmøller, blev præsenteret som en mulighed – men ikke afgørende.

Flere borgere havde allerede inden mødet indsendt deres høringssvar ud fra DEBATHÆFTE der fremgår af kommunens hjemmeside.

Ved et møde af denne karakter er det afgørende, at alle parter møder velforberedte og med **afsæt i konsistent fælles grundlag**. Når projektets indhold pludselig var ændret åbenbart umiddelbart inden mødet, blev borgerne frataget muligheden for at forberede sig, at stille relevante og velovervejede spørgsmål, hvilket i væsentlig grad underminerer dialogens kvalitet og ansøgernes troværdighed. Dette skabte kun yderligere forvirring, at kommunens forvaltning til sidst på mødet - direkte adspurgt - understregede, at det var **debathæftet**, der fortsat udgjorde det gældende grundlag for fordebatten (projektet) og **ikke ansøges præsentation**.

Samlet set fremstår processen som upræcis, usammenhængende og uværdig i forhold til projektets størrelse og potentielle konsekvenser for opland, med levende mennesker og dyr. Det giver anledning til bekymring, at kommunen anvender nye og flere ressourcer på behandling af ansøgninger, som kan ændres af ansøgere som 'vinden blæser'. Denne gang væsentligt kort tid efter igangsættelse af planprocessen.

Mange bemærkede at ansøgernes præsentation af projektet på mødet i flere tilfælde fremstod som uprofessionel, usaglig og mangelfuld. Der blev fremsat påstande, som var faktuel ukorrekt og tilsyneladende baseret på rene gætteri eller ønsketænkning. Formen havde mere karakter af en 'salgstale' for at fremme projektet. Blandt andet blev der henvist til Greta Thunbergs opslag på sociale medier og den geopolitiske situation omkring russisk gas som begrundelser for lokal accept af et datacenter. Argumentationer, der fremstod irrelevante, uden kontekst og nedladende over for de borgere, der reelt står til at få ændret deres livssituation ved naboskab til projekt af dette omfang. Det blev desuden oplyst, at solcelleområderne skulle indhegnes for at blive afgræsset af "søde uldtotter der skulle gå og hygge sig". Dette skulle angiveligt fremme biodiversitet. (Dette var svaret til deltager der vist i øvrigt er biolog). Denne fremstilling var retorisk pynt snarere end saglig information.

Flere af de fremsatte påstande havde karakter af at 'tale ned til' borgere, som deltog i mødet med et oprigtigt ønske om at få klare og faktuelle svar. Det var tydeligt, at ansøgerne ikke havde gjort sig umage med (eller ønskede) at forstå lokalområdets karakter, beboernes valg for bosætning, bekymringer eller de potentielle konsekvenser projektet medfører. Ved mødet var der mulighed for dialog ved bordene, hvor deltagerne kunne nedskrive forslag på farvede post-its, som efterfølgende i det omfang tiden tillod blev præsenteret for ansøgerne og kommunens forvaltning. Denne metode, udarbejdet af statens såkaldte "Vindmøllerejsehold", synes primært at tjene som dokumentation, at borgerne er blevet "hørt", uden at dette nødvendigvis afspejles i den videre projektudvikling. Det efterlader et indtryk af endnu en skueproces – et der skal forestille borgerinddragelse – men 'dialog' og fakta reelt ingen begrænsning eller betydning for projektets udformning fra ansøgers side.

Det skal dog bemærkes, at **kommunens embedsfolk på mødet kunne bestemt kunne være deres indsats bekendt**. Dette til trods for de befandt sig i en vanskelig situation som direkte konsekvens af at ansøgere havde valgt præsentere borgerne for andet projekt end kommunens. (Nu sidste dag for aflevering af høringsvar, er ansøgers projekt ikke tilgængelig).

Den hidtidige proces efterlader indtryk af en "hovsa-strategi", hvor beslutninger åbenbart skal træffes ud fra uklart grundlag. Som sagen er nu, fremstår det uklart, hvad der reelt skal ligge grund for projektets videre politiske behandling, og byrådet synes ikke at kan være tilstrækkeligt informeret.

Lokal opbakning og forankring.

Der er forekommer også i denne omgang tydelig lokal modstand mod projektet – ikke kun fra borgere i nærområdet, men også fra personer andre steder rundt i landet, som på den ene eller anden måde har tilknytning til området (f.eks. som turister) eller befinder sig i lignende situationer. Det tilsyneladende antal høringsvar (ud fra høringsvar og underskrift indsamlinger) afspejler dog ikke nødvendigvis den reelle modstand. Mange udviser tilbageholdenhed med at ytre modstand, af hensyn til arbejdsplads, naboskab, familie og sociale relationer. Der hersker desuden en 'træthed' i lokalbefolkningen, som gennem mange år har deltaget i mange lignende processer og erfaret, at modstand og høringsvar ikke har haft reel indflydelse. Denne erfaring har skabt en udbredt følelse af afmagt og "projekt-mager får alligevel deres vilje" og "afgørelse er truffet på forhånd i byrådet".

Det skal samtidig anerkendes, at der også findes tilhængere af projektet. Det gælder eksempelvis lodsejere, der har økonomisk eller praktisk interesse i at stille jord til rådighed – en motivation, der kun er forståelig. Derudover ses støtte fra personer, kaster det "moraliske NIBY-frikort", men som selv ikke risikerer at blive direkte berørt af projektets konsekvenser.

Det er jo ikke et spørgsmål om lokalsamfundet er en flok NIBY-er. Tværtimod, huser lokalsamfundet Danmarks største landbaserede vindmølleområde – mere end dobbelt så stort som det næststørste, både når det gælder antal møller og samlet effekt.

Denne påvirkning bør indgå som et centralt hensyn ved vurderingen af nye projekter, da den samlede påvirkning af landskabet, støj, visuelle indtryk og lokal trivsel må ikke forbigås. Hvis fortsat bosætning i området altså ønskes? Området nordøst for Randers repræsenterer i forvejen en særdeles tæt koncentration af både vindmøller og solcelleanlæg. Regnet på antal vindmøller pr. kvadratkilometer er området blandt de mest 'belastede' i Danmark – muligvis det mest belastede overhovedet. Hvornår er nok, egentlig nok?

Økonomiske gevinster for området.

I et 'slør af godhed', præsentere ansøgere på mødet de mange ubegrænsede økonomiske gevinster som lokalområdet vil opnå fra projektet. Forsøgte at købe, et område ingen viste var sat til salg. Disse 'afladspenge' er i høj grad lovbestemte og kommer i øvrigt i sidste ende fra skatteydere og el-forbrugerne. Begge ansøgere har for få siden udbygget Overgaard anlægget (etape II) og udnyttet lokalområdet. Til 46 møller (fra 30 stk.) og hvor 20 stk. blev udskiftet til større møller.

Antageligvis på vegne af ansøgere, stillede Danmarks Vindmølleforening (nu Green Power Denmark), i forventning at Overgaard projektet kunne give mere end 14 mio. kr. til kommunens foreninger. Desværre viste det sig forståelse af lovtekster ikke var spidskompetence hos DV, så det endte med at ansøgere ikke følte sig forpligtede til at betale beløb der var stillet i udsigt. Kommunes forvaltning spildte masser af ressourcer på det der viste sig at være spind eller et Fanta Morgana. Så når det gælder Overgaard II har ansøgere ikke vist samme gavmildhed, til at bidrage, med noget som helst til lokalområdet.

For fremme projektet på daværende tidspunkt, skrev tidligere økonomisk konsulent ansat hos Danmarks Vindmølleforening følgende:

God fornøjelse at gøre en forskel: Via mit arbejde i Danmarks Vindmølleforening har jeg puffet til Herning kommune, så Stakroge nok får 1.5 mio. fra den grønne ordning! Jammerbugt når forhåbentlig at hente 7.5 mio. de ikke havde regnet med; Vestsjælland og Aalborg lidt mindre og sidst men ikke mindst bør vi i Randers kunne nå at søge om tilsagn om tilskud om 14 mio. kr., der udbetales, såfremt 46 vindmøller er på plads ved Overgaard inden 20. februar 2020. Vil du have del i de 14 mio. til dit projekt? Så bør du deltage i informationsmødet tirsdag aften kl. 19.

Der findes ikke undersøgelser eller evidens for at Grønne midler har bidraget positivt til udvikling af lokalsamfund eller øget bosætning i landdistrikter i Randers kommune eller andre kommuner.

Etisk ansvar for projektet.

Der bør ikke kun tages hensyn til lokale konsekvenser, men også til de globale forhold, som produktionen af teknologierne bygger på. Gælder såvel solceller som vindmøller. Den ene ansøger har bekendtgjort de påtænker kinesiske møller. Op mod 90% af solcellepaneler og tilhørende invertere bliver produceret i Kina. Der er regioner særligt i Xinjiang-provinsen som er forbundet med tvangsarbejde og menneskerettighedskrænkelser bl.a. ved udvinding af polysilicium. Opstilling af solcelleanlæg Danmark udføres hovedsaglig af udenlandske entreprenører, hvor der ofte kan dokumenteres alvorlige brud på løn- og arbejdsvilkår.

Kommunen bør som planmyndighed stille klare krav til ansøgere om sikring af overenskomstmæssige forhold, kædeansvar, hvor leverandører og deres underleverandører (og videre) lever op til visse ESG-standarder (Environmental, Social, Governance).

- Ansøgere skal dokumentere sporbarhed i leverandørkæden (fx hvor solceller og andre komponenter produceres).
- Ansøger skal underskrive en Code of Conduct eller CSR-politik (arbejdstagerrettigheder, ingen tvangsarbejde).
- Der SKAL stilles krav om ansøgere om løbende audits, tredjeparts-certificeringer.
- Der skal være klare sanktioner ved brud.

Miljømæssige risici ved etablering af storskala energianlæg

Hvis projektet realiseres, vil det udgøre **Danmarks største etablerede solcelleanlæg**. Selv uden de planlagte ekstra vindmøller er området allerede det største i landet, målt på samlet kapacitet og antal møller. Det forpligter til, at **miljøkonsekvensvurderingen** belyser de potentielle miljømæssige risici grundigt og sagligt – og ikke som isolerede anlæg, men som ét samlet industrikompleks.

Der er særlig grund til bekymring, når anlæg placeres i nær **naturområder og følsomme miljøer**, som det er tilfældet i det aktuelle projektområde. Solpaneler indeholder en række materialer, herunder silicium, bly, zink og i visse tilfælde PFAS-stoffer, som ved nedbrydning kan udvaskes og påvirke økosystemer. Vindmøller udgør andre risici, bl.a. ved brug af epoxy og bisphenol A, som frigives ved løbende afskalning og nedbrydning af møllevinger. Derudover udgør lækage af hydraulikolie og brand i nacellen potentielle kilder til miljøforurening – særligt med risiko for spild af olie og kemikalier til jord, med efterfølgende påvirkning af grundvand og nærliggende vandmiljøer.

Det er ikke kun driftsfasen, der rummer miljømæssige udfordringer. Der bør redegøres for **bortskaffelse og genanvendelsesstrategi**, da solpaneler har en typisk levetid på omkring 20 år. For at sikre dokumentation af nuværende miljøtilstand bør der foretages **vandmålinger i nærliggende vandløb og afvandingskanaler**, med opfølgende systematisk overvågning, eksempelvis årlige prøver, der kan belyse hvorledes udledning af miljøfarlige stoffer sker over tid.

Miljøkonsekvensvurderingen skal – udover beskrivelse af relevante risici – omfatte afværgeforanstaltninger, beredskabsplaner og tekniske sikringsforanstaltninger, herunder hvordan forurening afhjælpes, eksempelvis ved fjernelse af solcellepaneler og stativer samt oprensning af forurenede overjord.

Som minimum bør der fremlægges EPD-rapporter (**Environmental Product Declarations**) for de teknologier og komponenter, der indgår i projektet – herunder solcellepaneler, invertere,

batterianlæg og møllevinger. De nævnte miljødata og produktdeklarationer skal være tredjepartsverificerede af et akkrediteret og uafhængigt organ. Dette sikrer, at oplysningerne er pålidelige, objektive og i overensstemmelse med gældende internationale standarder, herunder ISO 14025 og EN 15804. Dette vil sikre gennemsigtighed omkring materialevalg, miljøpåvirkning og affaldshåndtering og give borgere og myndigheder mulighed for at vurdere projektets reelle bæredygtighed.

Opstilling af industrianlæg må ikke ske på bekostning af miljø, etik og sundhed.

Oprydning efter festen – behov for økonomisk sikkerhedsstillelse

Det er afgørende, at der i forbindelse med projektet stilles bindende økonomisk sikkerhed for reetablering af området efter endt drift – eller hvis der opstår uventede miljømæssige udfordringer. Opstiller har som potentiel forurener et objektivt ansvar, men erfaringer viser, at dette ansvar kan være vanskeligt at håndhæve, især hvis selskabet bag projektet ikke har den nødvendige økonomiske robusthed eller selskabsform med begrænset hæftelse. (Erfaring fra Nordic Waste Gate husker vist af alle).

Aktuelt er det angiveligt to selskaber, der er gået i partnerskab om projektet. Selskabsformen er stiftet som et kommanditselskab (K/S), hvilket kan gøre det særdeles vanskeligt for kommunen at vurdere selskabets økonomi og robusthed. Kommanditselskaber er kendetegnet ved begrænset hæftelse med minimal kapital, hvilket øger risikoen for, at oprydningsansvaret i praksis ender hos lodsejere der ligger jor til projekterne og i sidste ende kommunen. Det er væsentligt at bemærke, at Wind Estate A/S, som den ene ejer af projektet, ejes 100 % af Nord Renewables ApS. Dette selskab ejes igen af det britiske selskab Nord Renewables Management Limited, registreret på adressen 5th Floor, 15 Golden Square, London W1F 9JG, Storbritannien. Den ultimative ejer har videre tilknytning til investeringsfondene iCON Infrastructure Partners V, L.P. og V-B, L.P., som er registreret på Guernsey med adresse: First Floor, Dorey Court, Admiral Park, St Peter Port, Guernsey GY1 2HT. Denne ejerstruktur – med udenlandske fonde og fravær af reelle ejere i Danmark – rejser alvorlige spørgsmål om langsigtet ansvarlighed og lokal forankring. I lyset af projektets potentielle konsekvenser for lokalområdet bør kommunen stille krav om økonomisk sikkerhedsstillelse, der dokumenterbart sikrer, at opstilleren kan opfylde sine forpligtelser. Uanset selskabsform. Altså, som skrevet; uden en sådan sikkerhed risikerer lodsejere – og i sidste ende kommunen – at stå tilbage med oprydningsansvaret og betydelige omkostninger.

Juridisk grundlag for at forlange sikkerhed

Ifølge vindmøllebekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 1518 af 15. december 2010):

- § 6, stk. 1: Kommunen **skal** sikre, at der ved tilladelse til opstilling af vindmøller sker nedtagning og reetablering af området efter endt drift.
- § 6, stk. 2: Kommunen kan kræve sikkerhedsstillelse for at sikre, at reetablering faktisk gennemføres – også hvis opstilleren ikke længere er i stand til det.

Dette gælder også for solcelleanlæg og batterianlæg, hvis kommunen vurderer, at der er risiko for, at anlægget ikke fjernes ved ophør. Sikkerhedsstillelsen kan være:

- Bankgaranti
- Deponeret beløb
- Forsikring eller anden dokumenteret ordning

Kystnærhedszonen mv.

Det aktuelle projekt er omkredset på tre sider - flere steder med meters afstand - af Natura 2000 området N14. (Samt flere andre beskyttelseszoner). Dette syntes betænkeligt i alle henseender, hvilket selvsagt afkræver grundige undersøgelser og redegørelser. Ikke mindst minutiøs kontrol af ansøgers Miljøkonsekvensvurdering, der ofte bygger på subjektive antagelser. Det er tale om administrative rammeområder, men habitater kender ikke nødvendigvis præcise grænser.

Et aktuelt projekt – dog med mindre påvirkning.

Et anmeldt solcelleprojekt på 202 hektar ved i **Storvorde** øst for Aalborg blev for kort tid siden afvist med henvisning til, at det **stred imod nationale interesser**. Dette til trods for, at projektområdet ligger blot ca. 8 km fra Aalborg Portland (som er en af Danmarks største el forbrugere) og i umiddelbar nærhed af Aalborg by. Egentlig en placering der harmonerer godt med statslige anbefalinger og målsætninger om, at elproduktionsanlæg bør 'etableres tæt på eksisterende' forbrugscentre og i områder med stærk eksisterende el-infrastruktur. En særlig begrundelse var netop (gentagelse) hensynet at kystnære områder skal friholdes for anlæg, der **ikke** er afhængige af kystnærhed. Samt at man ikke forventede den afskærmende beplantning (på 4 meters højde) først vil være virksom efter 8-10 år.

Afgørelsen byggede især på at det aktuelle projektområde lagde ca. **8 km fra kysten** ved **Ålborg Bugt**, som er en del af **Natura 2000-område N14**. Altså samme gældende **Natura 2000 område** der omfatter "Ålborg Bugt, **Randers Fjord og Mariager Fjord**". Afstanden til kysten og de nærliggende beskyttede naturområder var blandt de faktorer, der indgik i vurderingen af projektets negative miljøpåvirkning. De forhold, der førte til, at Storevorde-projektet blev stoppet, gør sig i endnu højere grad gældende for det ansøgte Overgaard projekt – herunder anlægsstørrelse, (850 hektar) kortere (ingen) afstand til beskyttede områder og tilslutning til elnettet.

Landskabsvurdering og savn af respekt for lokale forhold.

Ansøger har ved anmeldelse til kommunen påpeget, at området allerede er præget – i praksis forstået som ødelagt – af egne tekniske anlæg. Ved tidligere VVM-redegørelser senere miljøkonsekvensvurdering har samme ansøgere fremhævet, at landskabet har "stor skala og derfor kan bære vindmøller i det pågældende antal". Det er endda blevet argumenteret, at møllerne vil "hjælpe med at sætte landskabet i perspektiv". I andre sammenhænge vurderes det positivt, hvis landskabet er kuperet – her fremstår det flade landskab som en begrundelse for yderligere teknisk belastning.

Denne argumentation fremstår ikke blot inkonsekvent, men som en nedvurdering af lokalbefolkningens tilknytning til landskabet og området. At legitimere projektet ved at betegne området som allerede ødelagt – og dermed egnet til yderligere udbygning – er en hån mod de borgere, der bor og lever i området. Det er stærkt problematisk, når projektets berettigelse fremføres på en måde, der ignorerer eller nedgør den lokale identitet og landskabets værdi for beboerne.

Uanset landskabets karakter fremstår opstillingen af yderligere møller som en ubetænksom og ensidig påvirkning, og set ud fra ansøgers perspektiv. Det er bemærkelsesværdigt, at ansøger tidligere har argumenteret for, at de eksisterende anlæg ikke ville skade landskabet – tværtimod – men nu ønsker at udvide området med en diametralt modsat begrundelse. Denne skiftende retorik underminerer troværdigheden og bør indgå som en del af den samlede vurdering af projektets miljømæssige og sociale bæredygtighed.

Batterianlæg

Ansøger har anmeldt et påkrævet – (eller blev det måske blot en mulighed?) - batterianlæg, der skal kunne lagre fuldlastproduktionen fra området i 4 timer.

Det vil omfatte lagring af 231,4 MW vindmølleeffekt og 210 MW fra solceller. **I alt 443,3 MW.** Dette svarer til en 'bruttoproduktion' på **1.773,6 MWh**. Mellem 5 % og 15 % af energien går typisk tabt under lagring, transmissionstab og genudnyttelse. Med et estimeret lade- og transmissionstab etc. på 10 %, kræver det batterikapacitet på ca. 1.970 MWh for fuldlastproduktion og få hele 'mængden' tilbage igen i løbet af 4 timer.

Danmarks nuværende største batterianlæg er beliggende ved Hasle på Bornholm og har en kapacitet på 43 MWh. Overgaard-anlægget skal således have en kapacitet, der er ca. 46 gange større. Ansøger præsenterede på mødet i Havndal at anlægget vil fylde 3,5 hektar. Hvis man anvender samme forhold som på Bornholm, vil det reelle arealbehov snarere være omkring 14 hektar. Hvad der er det rigtige areal, er usikkert.

Realiseringen af et storskala batterianlæg vil utvivlsomt bero på eventuelle fremtidige tilskudsordninger. (Hvis det var realistisk og rentabelt havde måske ikke kun være et måske). Den nuværende maksimale støtte, som udgør **750.000 kr. pr. projekt**, vurderes at være langt fra tilstrækkelig i forhold til nødvendigt investeringsbehov. Det rejser alvorlig tvivl om, hvorvidt ansøgers påkrævede – eller eventuelt ønskede – batterianlæg overhovedet er realistisk at sagsbehandle i forvaltningen. (Skal kommunen bruge skatteborgernes penge at behandle "måske" projekter?) I lyset af dette fremstår batterianlægget som en 'teoretisk' komponent, måske opfundet til lejligheden for at legitimere yderligere udbygning, snarere end en konkret del af projektet.

Datacenter.

Ansøger er bekendt med at ansøgte vil medføre en betydelig overskudsproduktion af el (afhængig af årstid, tidspunkt, vindforhold mm), og hvilket er motivationen for at søge om 'mulighed' for etablering af datacenter i umiddelbar tilknytning til solcellerne og vindmøllerne. Datacentre kræver konstant og stabil strømforsyning, bevirker at elnettet til projektområdet nødvendigvis området skal udbygges. Ansøgere er sikkert udmærket klar over at datacenteret - med et **samlet areal på 118.000 m²** - ikke vil 'forskønne' det kystnære åbne landskab. Til sammenligning er Randers storcenter på 29.000 m². Altså, vil datacenteret arealmæssig blive cirka 4 gange større.

Af præsentationen på mødet fremgik det – og ved nærmere forklaring forsøgte ansøger at berolige med, at de planlagte bygninger (på op til 8,5 meters højde) visuelt vil blive afskærmet i landskabet, ved hjælp af beplantning. Ansøger bekendtgjorde at det vil være med; "egnstypiske og hjemhørende arter, så beplantningen ikke vil komme til at virke fremmed i landskabet". Egentlig som udgangspunkt en meget sympatisk og hensyntagende foranstaltning fra ansøgers side. Det blev ikke tid til at næve at ved aktuel jordbund vil væksttider for eksempelvis lærk, bøg, eg, avnbøg til nå en højde på ca. 8,5 meter vil være (optimistisk) 20 til 40 år afhængig af de enkle træsorter.

Det er dog væsentligt at bemærke, at sådanne afskærmninger ofte har begrænset effekt, særligt i åbne landskaber, hvor bygningernes højde og volumen vil være synlige over store afstande – både før beplantningen er fuldt etableret og i vinterhalvåret, hvor løvfald reducerer den visuelle afskærmning. Det bør derfor vurderes kritisk, om den foreslåede tiltag reelt kan afhjælpe den landskabelige påvirkning i nævneværdig grad.

Det fremgik af præsentationen at datacentres ansøgte mærkeeffekt vil udgøre **100-150 MW**. Drift af servere kræver konstant køling, men dog næppe 100% belastning af mærkeeffekt. (Belastning for andre centre er 60-80%. Beregning anvendt 70%).

Et realistisk estimat for centres årlige elforbrug vil være:

$125 \text{ MW} \times 8.760 \text{ timer/år} \times 0,70 \text{ (estimeret belastning i \%)} = \mathbf{766.500 \text{ MWh/år.}}$

Dette svarer til strømforbruget for ca. 190.000 danske husstande. Datacenteret vil have betydelig indvirkning på kommunens samlede klimaregnskab. Hvis vi antager at én borger i Randers kommune udleder 6,4 ton CO₂/årligt vil det svare til **12.000 borgeres udledning.**

Randers kommune har målsætning om at være selvforsynende, (samt kunne eksportere elproduktion) vil datacenteret de facto indebære en VÆSENTLIG og yderlige udbygning af solceller og/eller vindmøller i kommunen. En stor del af overskudsvarmen fra køling af servere **kan** udnyttes, som ansøger har præsenteret for byråd og på borgermødet.

Der er formentlig mulighed for 80% udnyttelse af den tilførte effekt som ellers vil gå tabt. Der vil anslået være potentiale fra 'overskudsvarme' til opvarmning af **40.000-50.000 husstande** ved fjernvarmetilslutning.

EU stiller krav (antageligvis fra 2025) om at datacentre over 1 MW (aktuelt 100-150 MW) skal tilsluttes fjernvarmenettet, hvis det er teknisk og økonomisk muligt.

<https://danskjernvarme.dk/aktuelt/nyheder/2023/eu-stiller-flere-energikrav-til-datacentre>.

Der skal i Miljøkonsekvensvurderingen være foretaget konkrete undersøgelser for tilslutning til fjernvarmenet. Omfanget af overskudsvarme vil antageligvis afstedkomme at kun **Randes by**, (med tilsluttede oplandsbyer) vil være aktuelt med omtrent **30.000 tilsluttede adresser**. Heriblandt findes større aftagere som sygehuset, skoler, forretninger, større sports – og fritids anlæg samt industri. (Havndal fjernvarme har tilsluttet 551 adresser og aldeles ikke reel aftager af spildvarmen).

Udgangspunktet at alt er teknisk muligt. Placering ved Overgaard vil fjernvarme tilslutning til Randers by næppe 'økonomisk' muligt uden at projektet subsidieres. Eller betales af forbrugerne i Randers. (Antagelse). Tekniske og økonomiske muligheder og begrænsninger skal være del af ansøges redegørelser. Også anvisning til alternative placeringer. Datacenteret kan med mange fordele placeres tæt på Randes by. Eventuelt ved E45 afkørsel mod vest. En lokation som endvidere vil lette den omfattende byggeproces og senere give let adgang til et (dog ukendt) antal afledte arbejdspladser til centers løbende drift og vedligeholdelse. Placering vil sikre bedre og mere stabil el-nettilslutning og samtidig er det muligt at efterkomme gældende krav for planlægning i kystnærhedszonen. (Krav der sikrer, at zonen friholdes for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængig af en kystnær placering, som aktuelt gør sig gældende. *"Hovedsigtet er, at de åbne kyster fortsat kan udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi"*).

Power-to-X og eller brintanlæg.

Det er uklart, om den anmeldte teknologi fortsat er aktuel i området. Ønsket opstod efter behandling af projektet i 2022 og fremgik af 2025 anmeldelsen, men forsvandt så pludseligt igen. Givet ansøgernes tilsyneladende kortsigtede strategi, kan det måske ikke udelukkes, at ønsket genopstår igen? Ifølge Green Power Denmark er teknologien grundstenen for fortsat massiv udbygning af sol og vind i Danmark. Nødvendigt element, for at 'producere' i overskud. Det forudsætter der findes muligheder afsætning af produktionen, samt en velfungerende infrastruktur. Flere planlagte brintrør, såvel som størstedelen af projekter er stoppet, udskudt eller nedskaleret. Flere efter der udbetalt massive subsidier. Rør der var planlagt til at slutte nord for Viborg er besluttet stoppet ved Esbjerg. Det betyder, at nye sol- og vindanlæg ikke har et klart anvendelsesformål.

Udskiftning af fungerende vindmøller

Den senest reviderede ansøgning fra 2025 omfatter pludselig udskiftning af 10 stk. 2,3 MW vindmøller samt én nyere 150 kW mølle fra Overgaard II-projektet. De 10 møller blev nettilsluttet i november 2008 og er således 17 år gamle. Ifølge den oprindelige miljøgodkendelse er møllernes

tekniske produktionslevetid oplyst til 30 år. Det betyder, at møllerne ikke vil nå at 'tilbagebetale' de klima- og miljøgevinster, som var forudsætningen for lokalplanen og egentlig betingelsen for opnåelse af medgåede subsidier. Hver mølle har modtaget ca. 12,65 mio. kr. i direkte pristillæg under den gældende støtteordning. At ansøger nu ønsker at komme ud af aftalen ved at udskifte møllerne før den teknisk fastsatte levetid, bør medføre, at en forholdsmæssig del af tilskuddet tilbagebetales pro-rata – eksempelvis én tredjedel ved udskiftning efter 20 år. Kan eventuelt beregnes pr. måned.

Det skal understreges, at møllerne – fabrikat SIEMENS type SWT 2.3-93 - på ingen måde er udtjente. Der er i dag opstillet 266 møller af samme type bare i Danmark, og mange af disse har dokumenteret en akkumuleret produktion på mere end 44 % af Overgaard møllerens samlede produktion. (Jfr. Stamdataregister for vindkraftanlæg).

Der er således tale om relativt store og effektive møller, som eksempelvis overstiger størrelsen på de 2,0 MW møller opstillet ved Tvede. Udskiftning som aktuelt ønsket frem for levetidsforlængelse – en "køb og smid væk"-tilgang – harmonerer dårligt med målsætningen om miljø og bæredygtighed.

Ifølge principperne for cirkulær ressourceanvendelse indgår eksisterende komponenter og materialer der bevares og genbruges, (uanset om det er økonomisk gunstigt) for at sikre maksimal udnyttelse af ressourcer og minimere miljøbelastning.

Støjproblematik ved flere og større vindmøller

Udvidelsen af rammeområdet og opstilling af nye vindmøller vil medføre, at afstandskravene til eksisterende boliger ikke kan overholdes, hvilket i praksis vil kræve nedlæggelse af en række boliger Under Bakken. De slipper for mere støj.

For at overholde de gældende støjgrænser i henhold til **vindmøllebekendtgørelsen**, er der fastsat absolutte krav ved vindhastigheder på **6 og 8 m/s**. Ved andre vindhastigheder findes der **ingen grænseværdier**, hvilket betyder, at støjpåvirkningen i praksis kan være væsentligt højere uden at overskride lovgivningen.

Støjen beregnes ud fra producentens kildedata for den konkrete mølletype og simuleres i programmet **WindPro**, som reelt er udviklet til vindmøllebranchen. For at opfylde støjkravene ved de nævnte vindhastigheder, kører de nuværende **46 møller i området i 'støjreduceret mode'**, hvor hver mølle reducerer omdrejningstal eller ændrer vingevinkel for at dæmpe støjen. Dette gælder dog **kun ved de specifikke vindhastigheder**, og ikke ved højere eller lavere vindstyrker.

En yderligere udbygning med **større og flere møller** vil samlet set øge den **kumulative støjpåvirkning** i området. Naboer, som i dag kun svagt hører eller generes af møllerne, vil med stor sandsynlighed opleve **øget støjbelastning**. Det er derfor ikke blot et spørgsmål om teknisk overholdelse af grænseværdier, men om **reel livskvalitet og måske sundhed** for beboerne. Som det sarkastisk kan udtrykkes: *Nyd roen nu – det bliver kun værre.*

Vindmøllebekendtgørelsen har fra flere sider været kritiseret for at være **tilpasset vindmølleindustriens interesser** og har vist sig **utilstrækkelig og mangelfuld**, især når det gælder **lavfrekvent støj**. Denne type støj **beregnes kun** og afhænger bl.a. af **bygningers isoleringsevne**, hvilket gør den svær at dokumentere og endnu sværere (praktisk taget umulig) at afhjælpe. Overalt i landet rapporteres der om **klager over støj**, og det bør indgå som en væsentlig faktor i vurderingen af nye projekter. Selv ansøgere vil forsøge at påvise overholdelse af grænseværdier.

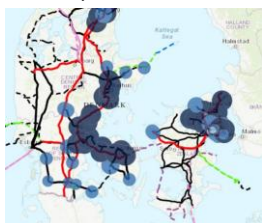
Som noget relativt nyt åbner EU-kommissionen op for en revision af EU's støjdirektiv, med fokus på vindkraftens støjpåvirkning. Det forventes kan føre til strammere og mere retssikre målemetoder.

Også når det gælder lavfrekvent støj og infralyd. Med et direktiv vil Danmark være pålagt at tilpasse i nationale lovgivning, herunder revision af vindmøllebekendtgørelsen.

Nettilslutning

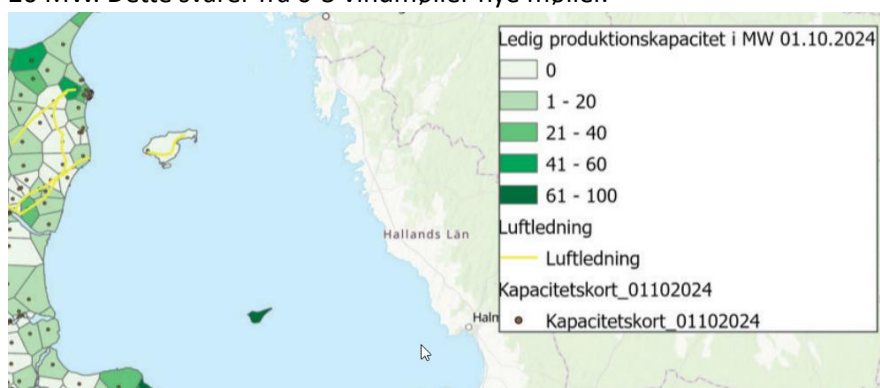
Af ansøgeres anmeldelse fremgår det at området er velegnet på pga. eksisterende nettilslutning. Det strider imod fakta hvilket blev bekræftet på borgermødet mødet. Ved anmeldelse som stadselig 'energipark' i 2014 blev det pågældende område netop fravalgt med henvisning til manglende mulighed for nettilslutning. Først i 2030 vil området måske blive 'genbesøgt'. På daværende tidspunkt var det ikke offentligt kendt, at udbygningen af det danske elnet allerede var under betydeligt pres. Det er siden kommet frem, at hele 141 anlægsprojekter er ramt af forsinkelser i udbygningen. Ny sporadisk elproduktion fra sol og vind skal kunne anvendes enten lokalt, hvor anlæggene placeres, nationalt eller som eksport til naboområderne. Uanset om produktionen kan anvendes i området fx ved datacenter, er der behov for forstærkninger transmissionsnettet. Energinet skriver; "Fra Energinet modtager en henvendelse om etablering af et nyt VE-anlæg, til det er tilsluttet i transmissionsnettet, kan der gå mellem 2-5 år. Hvis der også er brug for forstærkninger i det bagvedliggende transmissionsnet, kan der derudover gå op til 5 år inden VE-kapaciteten er fuldt indpasset".

Energinet har udgivet et danmarkskort der guider til gode steder for tilslutning af solceller og vindmøller.

Citat; Når kommuner og energiselskaber søger efter områder til fx nye solcelleparker, leder de naturligt nok efter steder med tilgængelig jord, god plads og passende afstand til naboer. Men nogle gange er der også steder, hvor der hverken er et stort lokalt elforbrug, der kan opsluge ny strømproduktion, eller et elnet, der kan transportere store mængder strøm væk, siger Bjarne Brendstrup, områdeleder for Systemanalyse i Energinet. [Nyt danmarkskort guider til gode steder for tilslutning af solceller og vindmøller | Energinet](#)

Nedenstående illustration viser, at der i området findes en ledig produktionskapacitet på mellem 1 og 20 MW. Dette svarer fra 0-3 vindmøller nye møller.

En optimistisk tidshorisont for nettilslutning af det ansøgte anlæg vil være 2032 måske 2037. Kontrolleret ved relevante myndigheder. Dette rækker grundlæggende ved præmissen om, at området skulle være 'velegnet' til yderligere udbygning. Hvis nettilslutning ikke kan forventes inden for en overskuelig årrække, og udbygning er i strid med overordnede anbefalinger, rejser det betænkeligheder i forhold til det grundlag, som ansøgeres anmeldelse hviler på. Herunder om

projektet reelt kan gennemføres inden for en rimelig tidsramme og med de forudsatte tekniske og økonomiske vilkår. Skal området vente yderligere 2-3 år reviderede ansøgninger fra ansøgers side og leve i uvished?

Det er forståeligt, at områdets beboere har svært ved at se behovet for yderligere udbygning med vind og sol, når det ofte konstateres, at mange af de eksisterende møller i området står stille ved selv beskedne vindforhold. Uanset, skaber tvivl om den reelle udnyttelse af den installerede kapacitet og underminerer argumentationen for, at området skulle være særligt velegnet til yderligere udbygning i området. Det fremstår som en udbygning uden reel effekt, men med betydelige lokale konsekvenser.

Forslag til videre proces.

Det er afgørende, (og ønsket) at ansøgere udviser **grundighed og omhu** ved udarbejdelsen af miljøkonsekvensvurderingen. Formålet med vurderingen er ikke blot at fremme projektet over for byrådet, men at **belyse alle relevante og kritiske forhold**, herunder natur-, miljø- og samfundsmæssige konsekvenser.

I konsekvensområdet er der eksempelvis registreret **13 af Danmarks 17 flagermusarter** samt **over 150 EU-beskyttede arter**. Området grænser op til et **Natura 2000-område** og flere andre beskyttelseszoner. Det forpligter ansøger til at tage udgangspunkt i **nyeste forskning og undersøgelser**, særligt ved vurdering af påvirkning på flagermus og deres levesteder.

I fortsættelse af tidligere er det desuden ønskeligt, at ansøger forholder sig seriøst og ansvarligt til den offentlige dialog.

På borgermødet blev der fremsat en række udtalelser, som fremstod useriøse – eksempelvis at habitater "lærer at flyve uden om vindmøllelevinger" eller at anlægget skulle "sætte Putin på plads".

I videre proces ønskes at ansøgere er **ærlige, saglige, faglige og udviser respekt** for berørte borgere situation. Tror alle håber og ønsker at borgenes høringssvar tages alvorlige. Erfaringsmæssigt er normal forvaltningsprocedure; *"det vurderes at forslag og bemærkninger har en karakter, der ikke lader sig indarbejde i planforslagene"*. Bevis gerne, at det ikke forholder sig sådan.

Få medlemmer i byrådet læser i praksis høringssvar og det forlyder at flere partier allerede har besluttet sig på forhånd, uanset hvad der end må komme frem.

Hvis dette skulle være tilfældet, kunne der ønskes ærlige politiske udmeldinger; *"I spilder tiden. Skriv hvad I vil, vi har taget beslutning"*. Her tænker jeg hvis byrådsmedlemmer er underlagt partidisciplin i sagen.

Der bør afsættes kommunale ressourcer til en **uvildig faglig kontrol** af ansøgers miljøkonsekvensvurdering, så vurderingen ikke alene bygger på projektudviklerens egne antagelser og hypoteser. Derudover foreslås det, at der tilknyttes en '**borgerkoordinator**', som kan varetage områdes interesser og fungere som modvægt til den kommunale betjening af ansøgere, herunder deres skiftende anmelder og strategi. Koordinatoren skal kunne kontaktes med spørgsmål diverse anliggende ud fra afsæt i borgenes tilgang og bekymringer til projektet og være bindeled til rådhuset. Eventuelt være fysisk til stede i Udbyhøj eller Havndal hver 14. dag efter normal arbejdstid.